

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in ponedeljka ob 5 popoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. Lastnik konsorcijski list „Edinost“. — Tisk tiskarne „Edinost“, vpisane zadruge z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24—
za pol leta „ 12—
za tri mesece „ 6—
Za nedeljsko izdajo za celo leto 5/20
za pol leta 2/60

VEČERNA EDINOST

Posamezne številke se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglaš se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Čene: Oglaš trgovcev in obrtnikov mm po 10 vln. Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglaš denarnih zavodov mm po 20 vln.

Oglaš v tekstu lista do pet vrst K 5— vsaka nadaljnja vrsta „ 2—

Mali oglaš po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglaš sprejema inšerati oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inšerati oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštahranilni račun št. 841.652.

Hudi boji za karpatske prelaze. - Snežni zameti ovirajo nadobavo.

Kako se je potopil „Blücher“. - Amerikanske dobave vojnega materijala za Rusijo. - Preobrat v Italiji in Romunski. - Velika bitka v Aserbajdžanu.

Položaj v Karpatih.

DUNAJ 29. (Cenzurirano.) V Karpatih se Rusom vkljub nadobavi znatnih ojačenj ni posrečilo zopet osvojiti prelazov, za katere se je vršil boj. Rusi so izpraznili vsa večja mesta v srednji in vzhodni Galiciji, v katerih so imeli močne garnizije, pritegnili čete, ki so jih mogli porušiti na etapnih črtah, in so končno tudi še skrčili armado, ki oblega Przemysl, da bi ojačili svojo armado v Karpatih.

Posebno hudi so bili boji okoli Užoškega prelaza, proti kateremu je bil napred en glavni ruski napad. Rusi so bili odbiti ob težkih izgubah in se deloma, kakor se zdi, umikajo v smeri proti višinam južno od Turku in Lutoviske.

Zasledovanje sovražnika, ki je bil premagan južno od Wyszowca, in Rafalowe, razreduje ob bojih z zadnjimi četami.

V ozemlju Lupkowsko se dlo — Duklanski prelaz se omejuje obojestranske akcije na polzevedovanja. Ker je v zadnjih dneh zapadel debel sneg, je delo nadobavnih organizacij silno težavno in delovanje čet izredno naporno. Zato je treba te v tako kratkem času pribojane uspehe še bolj ceniti s tega stališča. — („Tagespost“).

Boji v Bukovini.

Rusi se umaknili iz Kimpolunga?

BUDIMPEŠTA, 29. (Cenz.) Kakor poročajo „Pesti Naplo“, so se Rusi baje že umaknili iz Kimpolunga.

K pomorski bitki pri Helgolandu.

LONDON, 29. (Kor.) „Daily Chronicle“ priobčuje sledeči opis nekake mornarijske pomorske križarke „Arethase“, ki je s torpedi potopila nemško križarko „Blücher“.

Ladje skoraj ni bilo mogoče zgrešiti, ker je stala skoraj mirno. Dva torpida sta zadela „Blücherja“ naravnost na sredini boka. Moštvo se je zadržalo hrabro vse do zadnjega trenutka. Videli smo, da je posadka stala na krovu in salutirala. To je pretreslo vsakogar, kdor ima le kolikšne občutke. Občudovati smo morali tako hladnokrvnost.

Ko smo izstrelili drugi in zadnji torpedo, smo vedeli, da mora konec priti kmalu, in smo pluli do 200 metrov od „Blücherja“. Mogli smo videti, kako je torpedo švignil proti ladji. Moštvo bi bilo strumno stoječe in salutirajoč šlo v smrt, če bi ne bili mi dali častilnega znamenja s sireno. Eden naših častilnikov jim je zaklical po nemško, kaj se godi. Nemci so hitro razumeli, zamahnili s čepicami in kličoč „hura“ poskakali v smrt. Izgubljali nismo niti trenutka in smo takoj pričeli rešilna dela. V tem pa je naš torpedo zadell svoj cilj in oklopna križarka „Blücher“ se je potopila v valovih.

Delovanje križarke „Karlsruhe“.

BASEL 30. (Kor.) Kakor se poroča iz Tokija, je križarka „Karlsruhe“ v ameriškimi vodah zopet potopila dva angleška in en francoski parnik.

Pogrešani angleški letalci.

BASEL 29. (Kor.) „Baseler Nachrichten“ poročajo: Od sedmih angleških letalcev, ki so ob tretjevali Ostende in Zeebrügge, se trije niso vrnili. Na povratku so jih obkolila množična nemška letala in jih po nala proti odprtemu morju. Med pogrešanimi Angleži se nahajata tudi letalec Samson, ki se je večkrat odlikoval.

Francoski generali na Norveškem.

KRISTIANIA, 30. (Kor.) Včeraj je prispela iz Bergena semkaj večja družba. Kakor se smatra, je bil francoski general Pau s svojim štabom, s upaj 5 gospodov. Na kolodvoru jih je sprejel francoski poslanik, nakar so se odpravili v francosko poslatništvo. Dan s so nadaljevali pot vanje v Petrograd.

Amerikanske dobave za Rusijo.

BEROLIN, 29. (Cenz.) „Berliner Tagblatt“ citira ameriškane časopise, po ka-

terih je 10. decembra odšlo v Rusijo iz Pennsylvanije 165 vagonov vojnega materijala, zlasti težkih obročnih topov in krogelj. Nadalje je 30. in 31. decembra prispelo samo v Vancouver devet dolgih železniških vlakov z velikimi ameriškimi topovi in granatami, ki jih je takoj vkrcal parnik „Tambow“ ruskega prostovoljnega brodovja, da jih odpravi v Vladivostok. Nadalje je bilo v žičnih tovarnah v Pittsburgu v zadnjih treh dneh pred božičem naročeno za Rusijo 125.000 ton žice, med njimi 25.000 ton neke posebne vrste bodičaste žice v skupni dolgoti 275.000 angleških milj. Cena štirih milijonov dolarjev ne igra nobene vloge, gre le za najhitrejšo dobavo.

Zedinjene države in dobava vojnega materijala.

CURRI, 29. (Cenz.) V odgovor na vprašanje senatorja Stoneja, predsednika senatne komisije za vnanjo politiko, je naslovil državni tajnik Bryan odprto pismo na vprašalca, v katerem opravičuje postopanje Zedinjenih držav napram vojnočim se državam. Bryan je izjavil glede vojaških dobav ameriškimi tovarni, da ni nikakršnega predpisa mednarodnega prava, ki bi preprečevalo dobavo municije vojnočim se državam. Glede vprašanja dobavljanja kontribanda, posebno pa odpreme bakra pa je opozarjal državni tajnik, da so tudi ameriškane sodišča razsodila v ameriškane vojne, da se smatrajo kontribandne pošiljke, ki so naslovljene na kako nevtralno pristanišče, a z namenom, da se odpošljejo kakor vojujoči se državi, kot odposlane tej drugi državi.

Turčija proti tropsporazumu.

Turško uradno poročilo.

CARIGRAD 29. (Kor.) Generalni štab javlja: Turško vojsko je 28. t. m. uspešno bombardirala neko rusko vojsko, ki jo tajo ob zapadni obali Črnege morja.

CARIGRAD, 29. (Kor.) Sporočilo glavnega stana pravi: Ob kavkaški fronti se ni dogodilo nič, kar bi bilo vredno poročati.

Naše čete, ki so začele ofenzivo v smeri proti Oltyru, so ujele 300 Rusov in zalele mnogo pušk in vojnega materijala. V Aserbajdžanu poteka ugodno za nas bitka, ki se vrši že cel teden v okolici Choja, zadnjega zavetišča Rusov v Aserbajdžanu, proti glavni sovražni moči. 27. t. m. so vzele naše čete južno od Choja v več črtah napravljene sovražnikove utrjene pozicije.

Tatarske vesti o Rusiji.

DUNAJ, 30. (Cenz.) „Zeit“ piše: Od začetka vojne se bavijo neki časniški dopisniki s tatarskimi vestmi. Sedaj iz te, sedaj iz one sovražne dežele, s katerimi sedaj nismo sploh v nobeni poročevalski zvezi, se poročajo razne zanimive in za nas prijetne stvari o vojni utrujenosti, uporih, lakoti itd., ki gredo potem po vsem nemškem in avstroogrskem časopisu. Mi smo se takih očitno izmišljenih vesti kolikor le mogoče izogibali v svojem listu. Sedaj se bavijo fabrikantje takih vesti prav posebno z Rusijo. Izbor poznavelec Rusije, profesor Hoetzsch, se obrača sedaj v „Kreuzzeitung“ proti takim senzacijskim vestem in piše:

Izrecno svarimo, naj se želje po miru, ki gotovo obstajajo v Rusiji, ne precekujejo, kakor tudi vedno svarimo, da bi se one kope časniških vesti o notranjih neredih v Rusiji smatrale za avtentične. Čitatelji ne pojmiyo, kako so nezanesljive, kako so večkrat očitno kriva taka poročila, katerih viri največkrat tudi niso navedeni. Mirno se more reči, da te do-

ber del teh vesti naravnost ponarejen, ker ruski časopisi in vesti le zelo poredkoma prihajajo v nam priateljsko inozemstvo. S polno pravico poudarja „Vorwärts“ (glavno glasilo nemške socijalne demokracije), ki gotovo more razpolagati z direktnimi vestmi, v svojih dopisih vzroke, zaradi katerih vojna danes daleč ne ogroža več carizma tako, kakor ga je ogrožala pred desetimi leti vojna z Japonsko. Tudi glede namišljenega prizadevanja grofa Witteja, o katerem se čuje toliko, se more reči z vsoto gotovostjo, da od začetka vojne ni zapustil Rusije.

Prof. Hoetzsch bi bil mogoče še dostaviti, da je najslabši učinek teh tatarskih vest ta, da vzbujajo v inozemstvu krivi vtisi, kakor da smo se mi naveličali vojne in tako škodujemo lastni stvari.

Ruske grozovitosti.

BEROLIN 29. (Kor.) „Norddeutsche Allg. Zeitung“ prinaša v posebni prilogi zbirko fotografij, ki so jih pod varstveno znamenje: „Nemški barba“, grafično dokumenta za „grovino“ od ruske strani dali na razpolago nekemu argentinskemu listu in ki jih je ta priobčil. V resnici gre za slike pogromov, torej za opis ruskih grozovitosti, ki pa naj slike namreč služijo v to, da so laži proti nemški armadi podkrepilo. Gre za slike umorjenih židov in ne umorjenih ruskih kmetov. Ne le izjogomija ubitih, ampak tudi židovska molitvena knjiga, Talith, ki je zgrnjena skoro preko vseh mrtvih trupel, ne dopušta nikakega dvoma na tem. Ena slika se tiče pogroma v Bjelostoku iz leta 1905. in je naslovljena v knjigi „Zlati ruski samodržec“, stran 340. Dva letu 1905. in sta razširili po Rusiji v ti-sočih eksemplarjih. Mož, ki ga predstavljata ti sliki, je ne i Notkin, ki so ga ubili kozaki potem, ko so mu odsekali roki.

Preobrat v Italiji in Romunski.

BUDIMPEŠTA, 29. (Cenz.) „Neues Pester Journal“ piše, da semkaj došlo diplomatske vesti, o katerih avtentičnosti da se ne sme dvomiti, o stališču Italije in Romunsko, o čemer se v zadnjem času v časopisu tropsporazuma piše mnogo neseljsva dejstva, iz katerih se da črpati upanje, da bodo vsa prizadevanja raznih hujšakov v teh dveh nevtralnih državah popolnoma brezplodna. Zlasti v Romunski da se prav zadnje dni da opaziti popolnoma določen obrat v korist centralnih oblasti.

Častniška revolucija na Portugalskem.

LONDON, 30. (Kor.) „Daily Mail“ poroča iz Lizbone 27. t. m.: Listi priobčujejo na generala Castro naslovljeno pismo častnikov libbonske garnizije, ki vsebuje sledeče štiri zahteve:

1. Vlada naj uradno izjavi, da zadnje gibanje v armadi ni bilo monarhistično.
2. Vsi k drugim polkom premešeni častniki se morajo zopet premešiti k svojim prejšnjim oddelkom.
3. Vlada naj izda amnestijo.
4. V uradnem listu priobčena pohvala civilnega prebivalstva za podpiranje demokratov proti vojaški stranki naj se opozove.

Predsednik Wilson proti priseljevanju.

WASHINGTON 29. (Kor.) — Predsednik Wilson je vložil proti zakonu o priseljevanju svoj veto.

LONDON, 29. (Kor.) List „Times“ poroča iz Toronta: Izseljevanje v Kanado je v letu 1914 padlo za skoraj 60 odstotkov.

Mislija Avstro-Ogrske.

O misliji Avstro-Ogrske je priobčil vseučilišni profesor Brockhausen nastopni članek:

Avstrija tvori evropsko poizkuševališče za veliki evropski problem, kako bi se dala huda interesna navskrižja rešiti, če že ne prijateljski, pa vsaj brez nasilja. In v resnici so se prirejali v Avstriji že leta vsi razni eksperimenti. To je sicer res zelo neprijetno, ali nesreča to še ni, če pri vseh teh eksperimentih nismo prišli bližje cilju. Zato se moramo vprašati:

ali je bilo naše dosedanje postopanje le otepanje s palico po megli, ali se more beležiti res, četudi počasen napredek. Včasih se kak ždi kakor vožnja okoli v kolobaru. Ali, če pogledamo ostreje, se nam kaže tudi v kaosu slika organskega razvoja.

Dolgo smo živeli pod absolutnim režimom, ki ni pripoznaval naroda kot takega, da bi vzgajal nekako skupno avstrijsko državno ljudstvo, slično vojaški akademiji v Dunajskem Novemestu za vojake, ali Terezijanišču za uradnike. Tako naj bi nastala nekaka brezspolna avstrijska ljudska mešanica. Ta eksperiment se ni posrečil. Narodi so se vzbudili, deloma so postali celo zelo vzbujeni, in mesto, da bi se bili stopili v tisti mešanici, so se — ločili.

Potem je prišla najbližja misel: en narod naj bi postal državno ljudstvo, drugi pa njega privesek. Ali za to težko vlogo ni bil noben narod dovolj močan in tako je prišla zopet — nova misel. Vloga, ki je bila prevelika, naj se razdeli med več igralcev, breme naj se razloži. Dva, trije narodi dele med seboj to častno mesto in mali se jim pridajo kot privesek, eventualno v — iztrebljenje. Ker pa se nihče ni hotel pustiti iztrebiti, tudi najmanj ne, prišla je zopet nova misel: ljudska igra, v kateri se v dražestni izmenjavi en narod izigrava proti drugemu; in sicer v dveh varijantah: sedaj se manjši izgirava proti močnejemu, potem — narobe.

Ker pa vse te rešitve vključujejo prigradnemu nasilju vendar niso bile nikake rešitve, se je končno iz vsega tega razvila sploh ni več. Vsako izigravanje mora nehati in polagoma se pripravljajo poravnave in kompromisi, ki dajejo v neizmerne fineje obliki prostora misli: živi in daj živeti! Eksperimentiranje v tistem zlem smislu smo končno premagali, pokazuje se vodilna ideja, do katere smo se pririli. To ni več nasilstvo brutalne policijske države. Rešitvam, ki se opirajo na brutalnost, smo se odrekli, te leže za nami. Pozitivni uspeh pa je poizkus rešitve, ki priznava vsako individualnost, jo pospešuje in jo brzda le v toliko, da morejo drugi obstajati poleg nje. Radi svoje lastne ekzistencije mora biti Avstrija država vzravnajočih pravičnosti, ki združuje nasprotnosti si narode, ne da bi jih vezala. S tem je Avstrija, ali hoče, ali ne, prisiljena, da je naravnosteno za eno stopinjo višja, nego mnogokatera druga država. Ako se nam posreči izvesti svoj eksperiment, če je temu stremljenju usojeno posrečenje, potem smo vsekako izvršili veliko miseljo v Evropi, potem smo ob velikih žrtvah odprli pot, po kateri nam more Evropa slediti, da bo nadalje živela v miru. Seveda bi bilo preurjeno, ako bi trdili, da smo že rešili sfragino zagonetko našega bivanja in to celo na uzoren način — če se borimo za izpoznanje in dobra vilja, pa smo vendar na poti. Kako daleč smo že skozi goro zaprek predrli rov — za to nam daja ta vojna krasen dokaz. Razgnala naj bi nas bila narazen, a nas je trdno spojila — gotovo pa ne brez delnih izjem. Ali govoriti se more o tem, ker so pred nami ob enem dejstva, ki pričajo, kako malo je naša skupnost trpela od tega.

Boji pri Szrenlawi.

Stotnik generalnega štaba dr. S. piše 26. t. m. v „Neue Freie Presse“ med drugim takole o bojih pri Szrenlawi:

23. novembra zjutraj ob 3 naj bi se bil boj nadaljeval in zavzela še negotova črta, ki je vodila preko Komarov-Klimotovega — Terezina. Noč je ležala na bojišču. Počasi, neslišno smo prekoračili njižino. Naenkrat streljanje, ki je postajalo močnejše od sekunde do sekunde, dokler ni bilo na vsej napadni fronti čuti neprestanega pokanja, udarca za udarcem. Ko odpove oko, sliši tem bolje uho. Po cele ure traja to streljanje, potem zopet potneha skoraj popolnoma, pa se zopet pri-

čne. Zvezde so začele ugašati. Svitati se je začelo. Na onostranskem pobočju se z daljnogledom že močno razločijo naše bojne črte. Napredujejo.

V soteski pri Bugarju hrečči kmetijski voz po klancu navzgor. Kosmat pes teka pred njim. Napol skrita v posteljnici čepi na vozu ženska in poleg nje par otrok. Med njimi gagaio lačne gosi. Težko stopa kmet poleg hropečega konja. Kam neki hoče? Rusi so vendar odšli. Morda v svojo hišo, na svoj dom, ki ga je zapustil v največji hitrici? Ponižno sega po častnikovih roki, da bi mu jo poljubil.

Tu so začele žvižgati mimo nas kroglice iz pušk. Omet pada s skednja, moja kapa je preluknjana, drugega nič. To je strojna puška. Nasprotni ostro opazujejo. Tedaj je stvar razumel tudi kmet, in z jokom in stokom, gaganjem in hropenjem so odšli dalje. Žalostno in tiho se je splazil za njimi tudi pes.

V tem pa je tudi že naša težka artiljerija začela streljati in je tudi takoj prišel odgovor. Granata leti od severozapada sem. Ne vidi se nič. Za Wisioikom Niedgardovskim, čisto skrita, mora stati baterija, ki neprestano in skrajno precizno strelja na nas. Granata je udarila v bližino soteske, v kateri so skrili cesarski lovci, drug strel in selišče je kup razvalin.

Tesno stisnjeni k sten v zakupu, ki je na strani proti sovražniku, leže lovci. Nekaj jih drema. Tam pa nekdo brska po telečjakih. Izvlekel je svežo srjaco iz njega. Ne, mraz mu ni in ravno sedaj tudi ne zadenejo, je menil smeje.

Tedaj je priletela zopet ena „Santua“ granata. Zdelo se je, da je raztrgala levo nogo, moja desna pa je ostala cela; le koga je bila opraskana. Nekoliko prestrašil se je pa le tudi oni, ki se je preoblačil, ko se je zgodilo to v njegovi najbližji bližini.

Nato je bil običajni opoldanski premor, kakor je v navadi pri Rusih, nakar je nevidna baterija nadaljevala streljanje. Opazovali smo z daljnogledom. Toda pri Makočicah se ne giblje nič. Bitka je prenehala. Le na daljnem desnem krilu je čuti pokanje pušk in topov. Neka vas gori tam. Zopet strel nevidne baterije. Takrat je veljal nam. Zaglušno brenčanje, pok v neposredni bližini. Obstal sem. Sedaj — sedaj — zopet ne. Potem je bilo vse mirno.

Pogledam tja proti podpolkovniku Schererju od cesarskih lovcev, ki stoji kmaj dva koraka od mene. Grozno!

Krogla mu je gladko odnesla glavo od obrvi dalje.

Ko se je zmračilo, so odnesli podpolkovnika v neko kmetisko hišo. Jokaje se je zgrudil njegov sluga k nogam mrtveca. Zopet je padel eden naših najboljših, pravi cesarski lovec, zvest in hraber.

Pozno smo šele izvedeli za izid boja. Devetinpetdesetniki in štirinajstaki so že ob jutranjem svitu z balonetrnim naskokom zavzeli prednje položaje sovražnikov. Toda takoj so zopet Rusi prodrli v njihove prve vrste. Divji boj moža proti možu. Silno krvave izgube na obeh straneh. Premoči je vrgla nase, a so takoj zopet naskočili. Niso prodrli takoj in so se nedaleč odtam zopet zakopali za silo. Toda Rusom je prešlo veselje za naskakovanje. Odmor. Cesarski lovci pod podpolkovnikom baronom Schleinitzem so prodrli najdalje. Kakor klin se je zabila smrt troseča fronta v sovražnika. Vkljub več ur trajajočemu obstreljevanju se vzdržujejo hladnokrvno; ne nazaj, dekler morejo vzdržati. In še ni zlomljena njihova moč.

Toda na južnem krilu se zbira nevihta. Močne sovražne kolone so se približevale s severovzhoda; poleg tega pa so pod ustjem Rabe sveže ruske čete prekoračile Vislo in so istotako prodrele do Rabe proti zapadu.

Takrat sicer ni bil sunek v srce, vendar pa jih je tisoče padlo v ruskih vrstah. Smrt je še bolj divjala med njimi kakor

med nami. 8000 jih je samo naša armada zajela tekom dveh tednov.

Tako je bilo vkljub zmagovitemu prodoranju našega armadnega zbora preko Szreniawen zaradi položaja obvisli zopet potrebno »pregrupiranje«, v smislu izkušnje, ki se je obnesla, da se izogibno udarcu s šapo, ki so ga ravno hoteli zadati Rusi. Tudi sedaj nam slede le počasi in v primerni razdalji.

Nesrečni Poljaki.

»Hrvatski Pokret« priobčuje izvešek iz pisma, ki ga je neki njegov prijatelj prejel od neke dame iz Opatije:

Vzela sem seboj z Reke neko 17 letno Poljakinja, katere rodbina je bila blizu Lvova. Ko je počila vojna, je bila v obiskih pri sorodnikih v Jaroslavu. Mati jo je pozvala domov, ali ni videla več svojega rojstnega kraja, ker so Rusi že osvojili Lvov. Od tedaj se je potikala po svetu z drugimi begunci iz Galicije. Od svojcev ni videla več nikogar. Do nedavno je dobivala državno podporo kakih 60 vinarjev, ki pa so jo jej otegnili, veleč jej naj gre služiti! Kaj naj stori sedaj? Tu je vedno poljskih gostov, sedaj je največ beguncev. Neka rodbina daje temu dekletu stanovanje, druga hrano, ona pa pomaga v hiši. V bedi je tudi to dobro, da je le med svojimi Poljaki. O svojih ne čuje ničesar, vsako pismo se jej vrača. Mati jej je vdova, je večja posestnica, ali sirota niti tega ne ve, ali jej mati še živi. Deklica je jako marljiva in vesela, v kolikor more biti to v skrajni bedi. Edina želja je, da bi kaj čula o usodi svoje matere. Včeraj nas je obiskal neki veleposestnik iz Galicije. Prve besede so mu bile: berač sem! In pripovedoval je dalje: V začetku vojne mi je vzela avstrijska vojska 100 konj in 80 volov; ko pa so se približali Rusi, sem pobegnil, ker sem bil poljski lektionar, pak bi me bili Rusi obesili. Žena je šla se svojimi starši na eno stran, a jaz nesrečen sem potoval s sestro pet dni v vagonu za živino, v katerem ste se nahajali dve kravi, potem ranjeni in poljski begunci. Slednji smo dospeli v Košice in nato na Dunaj. Na Dunaju mi je ministrstvo izplačalo nekoliko tisoč kron za rekvirirane konje in volove. Od tega živim sedaj. Dva meseca sem živel v Gradcu, a sedaj sem tu v Opatiji, kjer mi je neki prijatelj ponudil brezplačno stanovanje. Kaj je z mojimi, kako so? To prihaša v Opatijo. Tudi zdaj prihaja k nam na večer tarokirat, ali čisto vzdihuje: »Poljska...!«

O takih tragičnih slučajih, ki so zadeli galiske begunce, čujemo vsak dan; eden je bolj pretresljiv, nego drugi.

Z Dunaja javljajo, da so mnogi galiski veleposestniki in gospodarji izrazili željo, da bi se povrnil v Galicijo in opravili spomladanska dela na Polju. Ministrski predsednik je izjavil, da je ta namera lojalna in pripoznavanja vredna, ali treba da je dovoljenja ruskih oblasti, ki ga hoče zagotoviti s posredovanjem ameriškega konzula. Ministrstvo za vnane stvari podpiral ta korak, ako se ne bo protivilo vojno ministrstvo.

Pri slepih vojaki.

»Neue Freie Presse« je priobčila nedavno sledeče:

Slepi vojaki! Ta beseda zadostuje, da zastoe u-miljenje v tvojem srcu, da teško občutiš vso grenkobo življenja. In tedaj, ko čujemo, da je šrapnel odšel junaku v bitki nogo ali roko ter ga napravil berača, občutimo vso veličino te nesreče. Ali, usmiljenju, toplemu sočutju, se pridružuje groza, ko čuješ, da je morilna krogla vzel vojak — vid. »Vid mora biti vendar nekaj najlepšega na zemlji!« — iše slava gluho-nema in slepa Helen Keller v nekem pismu, »kajti vedno čujem, kako me dobrodušni ljudje obžalujejo radi moje slepote, dočim smatrajo nemost za nekaj postranskega«.

V domu za slepce na Dunaju je sedita 14 slepih junak v. Bilo jih je že 17, no, en-ga so odpustili v dom za invalide, kjer se marljivo bavi s študijem muzike, a druga dva so odpustili domov. A s temi 14 slepimi vo-jaki ni še niti od daleč izčrpljeno njihovo število. Že sedaj jih leži do 200 po raznih vojaških bolnišnicah Avstrije, da ozdravijo od svojih ran, a kakih 100 jih je v drugi polovici monarhije. Po vojni bo treba računati z velikim — velikim številom slepih invalidov.

Ko je oslepel vojak ozdravel v bolnišnici od zadobljenih ran, ga še le — če to želi — prenašajo v dom za slepce, kjer ga ravnatelj zavoda, vladni svetnik Mell, in njegova žena pričakujeta z odprtimi rokami in polna ljubezni. A je treba veliko ljubezni, da se siromaki dovedejo zopet v življenje. To je navadno težko, zelo

težko. Topo gledajo predse, v srcu ranjeni do smrti, obupan in sit tega življenja z večno nočjo, leži slepec v postelji, noče jesti, noče piti, noče govoriti: a če govori, pomenja njegove besede nel-zierno hrepenenje po smrti. To traja tako dolgo, dokler ga njegovi negovalci ne vzbude k življenju s tem, da mu zbude nado do mirnega življenja, da mu doka-žejo, da more tudi nadalje živeti lastno življenje, da more skrbeti za ženo in otroke. Ko se je prišlo tako daleč, se gre naprej, počasi, ali sigurno.

Z mrzlično nestrpnostjo začenjajo slepi invalidi učenje slepečevske pisave, pletenja košev in vezenja, ali se lotijo drugih opravil. In ne traja dolgo, da obup izginja popolnoma ter oživlja v njih interes za življenje, za zabave in za mala veselja. Gremo po sobi, v kateri leže trije slepi vojaki. Eden igra na harmoniko, drugi poje, tretji sanjari iz slepih oči o bodočnosti. To je ukrajinski desetik, enoletni dobrovoljec, ki govori dobro nemški. »Postati hočem učitelj slepecev«, je rekel s tihih nasmehom. »Ko že sam ne vidim več, hočem živeti med slepci!« A vladni svetnik Mell pripoveduje, da v čitanju in pisanju sijajno napreduje in da kaže izredne sposobnosti za učitelja slepecev.

Krasen plavalas človek stoji pred nami. Bil je upravitelj tovarne v Unterwaltersdorfu. Izgubil je obe oči. Njegova vroča želja je, da bi živel v Unterwaltersdorfu. »Vedno sem se najraje mudil na vrtu«, je govoril, in ako pomislim, da bi se tudi kot slepec mogel baviti s sadjarstvom, ako pomislim, da bi mogel imeti na svojem zemljišču svojo drago ženo in svojo malo hčerko, potem sem pripravljen prenašati svojo usodo.«

Neki češki vojak v drugi sobi žvižga neko pesmico. Zna delati ščetke in je — čudno — v resnici srečen tudi brez očesnega vida. Ta mladenič, iz Časlave, je bil najprej popolnoma obupan, top, naveličan življenja. Tedaj je nekoga dne stopila v sobo neka služkinja zavoda za slepce. U-zrši ga, ga je enostavno poklicala po ime-nu. Dekle je njegova rojakinja; že pred leti sta bila ljubaven par; potem sta se ločila in je odšla služiti na Dunaj, a on v vojsko. In sedaj sta se našla. Dekle je reklo, da ga nikdar več ne zapusti, marveč mu hoče ostati zvesta kot njegova žena. Na to je bila v zavodu svečana zaroka, na kar je dekle takoj odpotovalo k materi slepega zaročenca, da tam pripravi vse. Druga soba. Dva slepa s se povzema mi oči, tretji pa na postelji. Hudo ga boli glava in je še eden tistih, ki še ne morejo pojmiti tega strašnega, kar jih je zadelo. Eden je Tirolec in doktor takoj opazi na njem, da danes nekaj ni v redu z njim. Kinau je pojašnjen vzrok. Nova civilna obleka in čevlji, ki jih je dobil, mu stoji izvrstno, ali ni še dobil klobuka, dočim ima drugi že klobuk. Sedaj ga treba potolažiti. Ko čuje, da dobi tudi žepno uro, tedaj se nasmiha z vsem obrazom.

V eni sob slep desetnik iz Gornje Avstrije. Pripoveduje: »Bilo je tam gori v Rusiji, ko sem občutil udarec proti obra-zu in potem strašno gorečo bolečino. Pri-jel sem se za obraz in sem hotel si obri-sati si oči, ker nisem nič videl. Mislil sem, da mi je šrapnel vrgel zemlje v oči. Tedaj sem vzkliknil od bolečine in se zgrudil. Ko sem kasneje po dolgem potu, od eta-pe do etape, došel v bolnišnico in izvedel, da sem slep, tedaj bi bil najraje napravil konec vsemu. No, sedaj sem že popolno-ma miren in govorim si, da moram živeti, ker imam mater, pak mi bo povsem lepo.« Vladni svetnik Mell pa je pripovedoval kasneje, da so hoteli njegovi materi pri-zanašati ter jej prikrivati, njegovo stan-je. Ali, ko je vendar doznala, da je osle-pel, je rekla samo: »Moj Bog, naj izgle-da kakor hoče, samo da je živ in da ga bom mogla imeti.«

Med slepci se nahaja tudi neki rezervni častnik, mlad poljski adjunkt, ki je v svoji težki mladosti ob velikem pomanjkanju dovršil svoje studije. Njegova vranja želja je, da bi zopet mogel funkcionirati kot sodni pristav; in storjeni so koraki, da bi se mu to kako omogočilo.

Tako ima vsak svojo usodo. In ko je prestal prvo bol, prenaša vsaki svojo usodo kot junak, kakor je tudi kot junak na polju slave izgubil svoj vid. Sedaj bodo tam vsi odgojeni za nove ljudi in država jih reši skrbi za tisto malo kruha. Ali to ni dovolj. Naše usmiljenje ne sme miro-vati, naša vest ne sme molčati, dokler ne bo vsak teh slepih vojakov imel prijetno življenje in topel in dober dom. Da se to doseže, morajo se nadalje zbirati prispev-ki, mora se združiti vse, kar čuti človeški. Potem bodo ti slepci, ki so svoj očesni vid žrtvovali za domovino, da ne morejo več gledati lepote sveta, imeli vsaj vero v lepoto človeškega srca!

Razne politične vesti.

Atentat na grškega kralja Konstantina?

»Berliner Tageblatt« poroča: Kakor po-ročajo turški listi, pripovedujejo potniki, ki so prišli iz Dedeagača v Carigrad, da je bil pred nekaj dnevi baje v Patrasu po-izkušen atentat na grškega kralja Kon-stantina. Ko se je kralj vračal s pregledo-vanja čet v prefekturo, je baje neki člo-vek dvakrat z revolverjem ustrelil na kralja, ne da bi ga bil zadel. Zločinec, ne-ki Grk iz Soluna, je bil takoj aretiran. Ka-kor zatrjujejo, je aretiranec izvršil svoj napad na kralja po nalogu političnih na-sprotnikov kralja.

Strossmayerjev spomenik. Kakor zna-no, je bil v minolem letu razpisan natečaj za načrt Strossmayerjevega spomenika. Razumevajoč nacionalno pomembnost velikega mecena, ustvaritelja jugoslo-vanske akademije, je odbor za Strossma-yerjev spomenik povabil na sodelovanje vse umetnike na slovenskem jugu, brez razlike na kraj, kjer bivajo. Ker pa je mej-tein izbruhnila vojna in so nastale mnoge zapreke, nasvetuje »Hrvatski Pokret«, naj odbor odloži rok natečaja. Inter arma silent Musae — umetnosti so sedaj izpod-rezane peruti; in se pozneje laglje zado-voľje umetniški pogoji odborovega nate-čaja.

Apel v Evropi živčih Amerikanov za prepoved izvažanja vojnega materiala iz Amerike. »Kölnische Zeitung« javlja: Dr-žavlani Zedinjenih držav ameriških, naha-ajoči se sedaj v Evropi, so — kakor že priobčeno — naslovili na amer. vlado in ljud-stvo protest proti vsakemu izvažanju orožja iz Amerike. — V mnogih deželah so se osnovali odbori za nabiranje podpisov Ame-rikanov, dočim se je v ta namen že v de-cembru osnoval v Berlinu centralni odbor.

Protest se ima razdeliti v desetisto-eksemplarih po Zedinjenih državah med mirovne družbe, verska društva in ženska udruženja. — Protest opozarja na množino bav vojnega materiala, ki jih evropske vlasti oddajajo Zedinjenim državam. Vsled paroplovne politike Angije je dobava možna le za kako vojskujočih strank. Je torej to — če tudi ne nasprotuje črki neutralnosti — vendar v resnici povspesjevanje ene strani, če vlada Zedinjenih držav, ki je s preprečenjem francoskega posojila v resnici že zavzela nevtralnost stališče, sedaj to izva-žanje dovoljuje, ko ima vendar moč, da bi je zabranila. — Amerikanci opozarjajo ra-zen tega, da te dobave niso namenjene tudi za Japonsko. Iz tega nastaja nevarnost, da Amerika sama daja orožje v roke bodočemu sovražniku za uničevanje ameriških dr-žavljanov v morebitni vojni. — V Evropi živčih Amerikani apelirajo na čut pravič-nosti in smisel za človekoljubje svojih so-državljanov, posebno na stremeljenja mirov-nih družb, ženskih organizacij in drugih, ter se nadejajo, da se posreči, preprečiti izvoz vojnega materiala iz Zedinjenih držav. Ta izvoz pomaga le k nepotrebnemu podaljša-nju vojne. Želeti bi bilo, da se prepove izvoz vojnega materiala, ki ima služiti za pobijanje katerekoli strani, živeče v Zedinje-nimi državami v prijateljstvu.

Italijanska satira. Graška »Tagespost« priobčuje sledečo, po italijanskem listu »Idea Nazionale« posneto satiro na italijansko neutralnost:

V »Sbafate sul Serio«, očitno fingira-nem imenu za neko majhno gnezdo, sedita učitelj don Ambrogio in živinozdravnik Buridano v lekarni in čakata tretjega za karte. Refusija urednika lista »Voce di Sbafate«. Končno je urednik planil ves raz-burjen v lekarno; izvedel je namreč od svojega zaupnika, seveda nekega »deputata«, jako važne novice: splošni mir je gotovo stvar. Nemčija je v zadregi zaradi svojih slovitihih 42centimetrskih možnarjev, ki mo-rejo oddati le po 20 strelav, od katerih so jih oddali že po 17; Angleška se boji, da Prusi nameravajo pod Kanalom izkopati tunel, Francoska zardeva ob pomisli, da bi menda morala poklicati rumene Japonce na pomoč, in Rusijo resno skrbi, da bi se ne povečala preveč; car že sedaj ne more kro-titi svojih podanikov, kaj naj šele stori, ko bi jih imel še več? Torej: splošni mir.

Nato pa je vprašal učitelj: »Da, pa Nizza, Korska, Malta? Ali tega ne šobimo?«

— Je že res — je odgovoril pomisljeva-je urednik, — toda vsega končno ne moremo dobiti naenkrat. To ostane za prihodnjo neutralnost — sarà per la prossima neutra-lità!

Domače vesti.

Neresnične vesti o dru. Šustersiču. »Grazier Tagblatt« poroča: V du-najskih političnih krogih se v prvi vrsti ime-nujejo kot nasledniki skupnega finančnega ministra viteza Bilinskega bivši trgovski mi-nister dr. Baerneither, nato Slovenec dr. Šustersič in mladočeh dr. Fiedler, ki imajo po verodostojnih poročilih veliko upanja. Se-danji tržaški namestnik princ Hohenlohe bo najbrže imenovan za predsednika najvišjega računskega dvora, ker je pričakovati, da v kratkem odstopi baron Hauenschild. — Ta-ko »Grazier Tagblatt«. »Slovenec« pripomi-nja: »Dr. Šustersič nam izjavlja, da njegova tičoča sevest nima ni-kega podlage. — Današnja »Tages-post« je pa spisala cel roman o bivanju de-ž. glavarja dr. Šustersiča na Dunaju ter trdi, da je imel pogovor z grofom Tiszo namen, da se dseže sporazumjenje z od Tisze proklamiranimi načeli ogrske narodnostne politike in političnimi z htevanji jugoslovanov. To, ka-kor »Tagespost« trditve, da je imel dr. Šustersič konferenco z Burianom in Tiszo radi zasedanja mesta skupnega finančnega ministra in da je dr. Šustersič nastopil kot kandidat za to mesto, so izmišljotina, katero je treba dementirati. Te kombinacije so popolnoma brez stvarne podlage. G. deželni glavar dr. Šustersič je bil letos na Dunaju samo en-krat, izključno v deželnih zadevah. — »Wie-ner Journal« označuje po češki korespon-denci dr. Šustersiča kot kandidata za skup-nega finančnega ministra. Tudi z a to vest velja isto kot za zgorajšnjo.«

Nestor Sokolstva umrl. V Kolnu je umrl 26. t. m. najst-rejši Sokol, notar Adolf Hajek v starosti 90. let. Umrl je bil med prvimi sokolskimi delavci, zvest sodruznik Tyrša in Fügnerja. Češka sokol. zveza ga je bila odlikovala s svojo častno kolajno. Mnoga sokolska društva so mu podelila čas-tno članstvo. Navzlic svoji visoki starosti se je udeleževal pokojni Hajek s kolskega ži-vljenja do zadnjega časa. Bil je znan in po-pularen po vseh čeških deželah.

ASSICURAZIONI GENERALI IN TRIESTE

(Občna zavarovalnica v Trstu). Ustanovljena l. 1831.

Zakladi za jamstvo due 31. decembra 1913 K 456,949,184.97. Glavnica za zavarovanje življenja due 31. decembra 1913: K 1,297,036,630.20. Plačana podvračila od leta 1881 do 31. decembra 1913 K 1,163,020,163.67.

S 1. januarjem 1907. je društvo uvelo za življenjski oddelek nove glavne pogoje polico nadarjene največjo kulantnostjo.

- Povdarjati je sledeče ugodnosti police:
- Veljavnih takoj od izdaja:
- brezplačno nadaljevanje veljavnosti police za celo vlogo, kadar mora zavarovanec vsiti vol. službo, ako je vpisan v polah črne vojske.
 - ako plača zavarovanec 1% od zavarovane svote, lahko obnovi polico, ki je izgubila veljavo vsled pomanjkljivosti plačevanja, samo da se plačevanje vrši v teku 6 mesecev po preteku roka.
- Veljavni po preteku 6 mesecev od izdaja:
- zavarovanec more — ne da bi za to plačal posebne premije in brez vsake formalitete — potovati in bivati ne samo v celi Evropi, ampak tudi v katerislobi deželi tega sveta. (Svetovne police). Društvo je zavezano plačati celo vlogo, tudi v slučaju, če pade zavarov. v dvoboju.
- Veljavni po preteku enega leta po izdaji police:
- zavarovanec se oprosti plačevanju za mešana zavarovanja v slučaju, da postane nesposoben za delo.
- Veljavni po preteku treh let od izdaja:
- Absolutna neizpodbitnost zavarovanja razum slučaju prevare.
 - Društvo je zavezano plačati celo vlogo, tudi ko bi zavarovanec umrl vsled samomora, ali poskušene samomora.
 - Zavarovanec sme dvigniti posojila proti plačevanju 4% %.
- Društvo sprejema zavarovanje tudi za življenje, požar, prevažanje in ulom.

Ljubljanska kreditna banka

podružnica v Trstu

Centrala: Ljubljana. Podružnica: Split, Ce-lovec, Sarajevo Go-rica in Celje. Ulica Caserma št. 11. Telefon: 5-18. Najmanjša odpla-tila od 9-12 1/2, in 2 1/2-5.

Izvršuje najbolje vse v bančno stroko spadajoče transakcije.

Vloge na knjižice obrestuje s 5 % netto (rentni davek plača banka iz svojega).

Vloge na tekoči in žiro-račun najboljše po dogovoru.

Sprejema borzna naročila za vse tu- in inozemske borze

Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

MALI OGLASI

se računajo po 4 st. besedo. Mastno ti-kane besede se raču-najo enkrat več. — Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

Mehlova soba zračna, se odda takoj v najem gospodu ali gospici v ulici Commerciale št. 11, III. nadst. 4000

Mehlova soba se odda takoj gospodici ali priletni ženi. — Ulica Alk. št. 17, vrata 5, prvo nadstropje. 4016

Odda se solčna soba z dvema posteljama v ulici Belvedere 12, vrata 15 4016

Posreznica za pisarno ali pri mali družini išče službo od 9 in pol jutraj do 2 popoldne. Prijazne ponudbe pod »Stefanja« na Ins. odd. Edinosti. 104

Različne meblirane ali prazne sobe, za eno ali dve osebi, kakor tudi meblirano ali prazno stanovanje se oddajo takoj v našem v sredi-nini mesta. Ugodne cene. — Ulica Commerciale 9 pr. tleže. 100

ZDRAVNIK

Med. Dr. Karol Perničič

ordinira od 11-1 pop.

Trst, ulica Bonomo 3/II. (nasproti Dreherjeve pivovarne).

Ges. kr. priv.

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu

ustanovljena leta 1838.

Zavarovanja proti škodi, povzročeni po ognju strel in eksplozijah. Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju. Zavarovanja proti tatvini z vlomom. Zavarovanja pošiljatev na morju in na suhem. Življenjska zavarovanja v najrazličnejših kombi-nacijah.

Deležna glavnica in rezerve due 31. decembra 1912 K 175,540,187.98

Stanje zavarovalne glavnice na življenje (31. 12. 1912) K 534,593,429.80

Obdar obstoja družba, je bilo v vseh branah iz-plačano na škodah K 758,460,366.88.

Analognost v vseh deželah glavnih mestih in važnejših mestih.

Oglase, poslana, osmrtnice in vsa nazna-nila je pošiljati »Inseratnemu oddelku« »Edinosti«, Trst, ulica Sv. Franciška št. 20

UMETNI ZOBJE

PLOMBIRANJE ZOBOV.

IZDIRANJE ZOBOV

: BREZ BOLEČINE :

Dr. J. ČERMÁK V. TUSCHER

ZOBOZDRAV. TRST KONC. ZOBNI

ULICA CASERMA, 13 II. nad.